

ВНЕСОК Ю.А. ГОППА У РОЗРОБКУ ДИЗЕЛЯ В-2

Ларін А. О., Федотов Д. С.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

Юрій Аркадійович Гопп (1906–1972) – доктор технічних наук, професор, фахівець у галузі теорії коливань, динаміки систем із двигунами внутрішнього згоряння і теорії автоматичного регулювання динамічних систем. З 1930 р. Гопп закінчив Харківський технологічний інститут зі званням інженер-механік за спеціальністю гідромеханіка і поступив на посаду молодшого асистента в Лабораторію ДВЗ, організовану при Українському НДІ промислової енергетики (з 1932 р. Український науково-дослідний авіадизельний інститут (УНДАДІ)). Тут під керівництвом професора Я. М. Масера розробляється чотиритактний V-подібний 12-циліндровий авіаційний дизель потужністю 500 к. с. при 1600 об/хв.

В УНДАДІ Ю. А. Гопп став одним із провідних фахівців в галузі динамічних розрахунків на міцність. Від самого початку він виконував самостійну науково-дослідну роботу, присвячену вивченню нових для двигунобудування проблем – коливань двигунів. Гопп одразу проявив себе з найкращого боку і вже у 1932 р. його затвердили науковим співробітником Відділу динамічних розрахунків. Протягом наступних п'яти років вчений опублікував 16 статей, присвячених крутильним коливанням валів і методам їх гасіння, а також сконструював три типи поглиначів крутильних коливань і розробив метод розрахунку демпферів. Гопп став одним із найкращих фахівців у СРСР з демпферів та антивібраторів.

З 1932 р. на Харківському паровозобудівному заводі (ХПЗ) розроблявся танковий дизель, призначений для заміни авіаційного мотору М-17Т, що застосовувався на більшості радянських танків. Оскільки завод не мав досвіду з розробки швидкохідних дизелів і не мав належної дослідницької бази, йому передали УНДАДІ. Ю. А. Гопп займався динамічними розрахунками на міцність, що стало його найважливішим завданням у передвоєнні роки. У 1938 р. дизель В-2 було впроваджено в серійне виробництво. Він став першим в світі танковим дизелем. Ним оснащувались всі середні і важкі танки в роки війни і в повоєнні роки. Його модифікації вироблялися в багатьох варіантах до початку сімдесятих років, а сумарний випуск перевищив чверть мільйона одиниць.

За великий внесок у розробку дизеля В-2 у 1938 р. Рада Московського авіаційного інституту присудила Ю. А. Гоппу ступінь кандидата технічних наук без захисту дисертації. Згодом він став видатним вченим і педагогом, доктором технічних наук. Юрій Аркадійович був одним з організаторів та проректором Омського машинобудівного інституту. З 1962 р. він працює у Вищій інженерній радіотехнічній академії військ ППО імені маршала Радянського Союзу Л. А. Говорова (м. Харків). У 1968 р. у зв'язку з погіршенням стану здоров'я Юрій Аркадійович пішов пенсію. Помер він 10 жовтня 1972 р.

Література:

1. Ларин А. А. Жизненный и творческий путь профессора Юрия Аркадьевича Гоппа / А. А. Ларин // Омский научный вестник, 2013. – № 2 (120) – С. 40–44.